

BELGEN SPAREN VEEL, MAAR ZIJN TOCH ONGERUST OVER HUN PENSIOEN

Pensioen blijft een thema dat de gemoederen beroert. Door de vergrijzing van onze bevolking zit er spanning op het pensioensysteem en zijn er al jaren vragen of het wettelijk pensioen op termijn betaalbaar blijft. De financiële sector speelde daarop in met diverse formules voor een aanvullend pensioen, die uitgegroeid zijn tot een succes. Maar hoewel de Belgen koplopers zijn in sparen voor een extra pensioen, blijkt uit een recent internationaal onderzoek dat we toch ongerust blijven over het inkomen na de pensionering.

Het Belgische systeem voor wettelijke pensioenen is gebaseerd op een solidariteitsprincipe: tijdens de actieve loopbaan draagt elke werknemer, zelfstandige en ambtenaar bij, waardoor hij of zij later kan rekenen op een maandelijkse pensioenuitkering. Maar het mechanisme staat onder druk. Vroeger telde ons land één gepensioneerde per zeven actieve mensen. Tegen 2050 zal het wettelijke pensioen gefinancierd moeten worden uit bijdrage van 2,6 actieve Belgen per

gepensioneerde. De uitstroom van de babyboomgeneratie en het feit dat er vanaf de jaren 70 minder kinderen per gezin werden geboren, betekent dat de werkende generatie moet instaan voor een steeds grotere groep gepensioneerden. Bovendien stijgt de levensverwachting: jongetjes geboren in 2014 hebben een levensverwachting van 78 jaar, bij meisjes is dat zelfs 83 jaar. Op zich is dat positief nieuws, maar het betekent ook dat er langer pensioenen moeten worden betaald.

Er is meer nodig dan een wettelijk pensioen

De regeringen-Di Rupo en -Michel hebben de voorbije jaren dan ook een reeks maatregelen genomen: inperken van het brugpensioen, optrekken van de loopbaanvoorwaarden of het verhogen van de leeftijd voor het wettelijke pensioen. En de huidige minister van pensioenen Daniel Bacquelaire deed ook een oproep om te investeren in aanvullende pensioenen.

Het is duidelijk dat wie in de toekomst een behoorlijk pensioen wil om zijn levensstandaard voort te zetten na pensionering, zelf het heft in handen moet nemen. Uit een recent internationaal onderzoek in opdracht van verzekeraar NN Group blijkt dat de Belgen tot de koplopers behoren op het vlak van aanvullende pensioenen.

“Het onderzoek peilde naar het financiële gedrag van mensen in de actieve leeftijd tussen 18 en 65 jaar, in 14 Europese landen. Ze werden ook bevestigd over hun pensioenverwachting en hun vertrouwen in hun financiële toekomst”, vertelt professor Geert Van Campenhout van de faculteit Economie en Bedrijfs-wetenschappen aan de KU Leuven. Hij bestudeerde de resultaten vanuit een Belgisch perspectief. “Wat de Belgen betreft, blijkt dat de helft van de ondervraagden spaart voor een aanvullend pensioen. Daarmee behoren we tot de top in Europa. Het gemiddelde van de 14 landen uit de studie bedraagt 34%. Uiteraard is de belastingaftrek die je krijgt voor het individuele pensioensparen daar niet vreemd aan. Toch zijn er ook binnen België verschillen: Vlamingen houden beduidend meer pensioenproducten aan dan Walen, mannen ook meer dan vrouwen.”

Weinig vertrouwen, grote onzekerheid

Anderzijds blijken Belgen minder gerust in hun financiële toekomst en hun pensioen. Van Campenhout: “Daar scoren we lager dan het Europese gemiddelde. Belgen hebben niet zoveel vertrouwen in de toekomst van hun pensioen. Zelfs in de groep die bijna met pensioen gaat, zegt één op de vier in grote onzekerheid te leven. We zien wel positievere scores bij zelfstandigen. Die blijken vrij gerust over hun financiële toekomst.” Uiteraard gaat het bij de pensioenverwachting om een subjectieve beleving van de feiten. “In de verklaring voor de onzekerheid spelen verschillende elementen mee. In welke mate denk je zelf

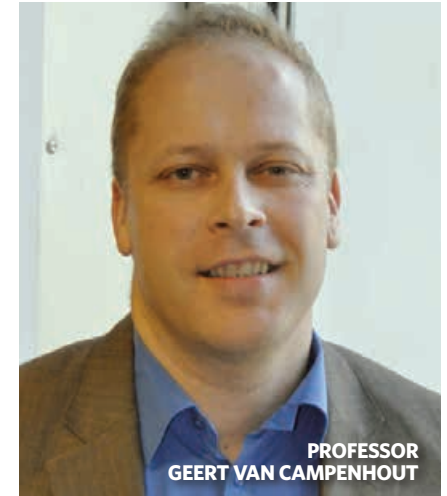
vat te hebben op je socio-economische status en je financiële toekomst? Zelfstandigen hebben dat meer in eigen handen en blijken in dit onderzoek ook duidelijk meer vertrouwen te hebben. Maar voor het gros van de bevolking is dat niet het geval”, merkt professor Van Campenhout op. Ook de overheid speelt een belangrijke rol. “Er leeft onzekerheid over de wettelijke pensioenen en er is nogal wat veranderd de voorbije jaren. Heel wat Belgen stellen zich vragen over de leeftijd waarop ze met pensioen zullen kunnen gaan en of het pensioensysteem haalbaar blijft. Ook de crisis die we hebben doorgemaakt heeft een impact. Het zijn allemaal factoren waar de doorsnee burger weinig vat op heeft en dat versterkt de onzekerheid.”

“Wat de Belgen betreft, blijkt dat de helft van de ondervraagden spaart voor een aanvullend pensioen. Daarmee behoren we tot de top in Europa.”

Ook persoonlijke factoren blijken een invloed te hebben op het vertrouwen in de financiële toekomst. Geert Van Campenhout: “Niet onverwacht blijkt dat mensen die gescheiden zijn of pas starten in een nieuwe relatie vrij onzeker zijn. De impact van die gebeurtenissen op de latere financiële situatie is immers nog moeilijk in te schatten.”

Meer financiële bekwaamheid nodig

Om het vertrouwen van de Belg in zijn pensioen te doen toenemen, zal er op meerdere domeinen actie moeten worden ondernomen. Professor Van Campenhout, die ook houder is van de Wikifin-Leerstool Financiële Geletterd-

PROFESSOR
GEERT VAN CAMPENHOUT

heid, vindt alvast dat we onze financiële kennis en vaardigheden moeten bijspijkeren: “In het algemeen weten we te weinig over ons geld. Wat staat er op de bank? Hoe kan ik mijn financiële risico's goed beheersen? Welke mogelijkheden zijn er om rendement te halen? Hoe bouwen we een pensioen op? Dat zijn essentiële vragen waar veel mensen weinig notie van hebben.”

“Ik denk dat de overheid en het onderwijs daarin een rol te spelen hebben, maar elke burger heeft hierin ook een eigen verantwoordelijkheid”, aldus de prof. “Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van de financiële sector om met eenvoudige en transparante producten te komen, zodat de klant gemakkelijker het ene aanbod tegen het andere kan afwegen. Ik zie ook de nood om mensen meer te informeren, zodat ze een duidelijker beeld krijgen over hun financiële toekomst.”

“En specifiek voor de pensioenen moet de sector zich toch ook afvragen of hij vandaag wel de juiste producten heeft om mensen zekerheid te geven over een inkomen voor de hele duur van hun pensioen”, stelt Geert Van Campenhout. “Je kunt je afvragen: zijn banken en verzekeraars wel innovatief genoeg om in te spelen op de behoeften van de nieuwe generatie gepensioneerden, die willen genieten van een lang en actief leven na hun pensioen?”